

PUBLISKĀS APSPRIEŠANAS REZULTĀTI

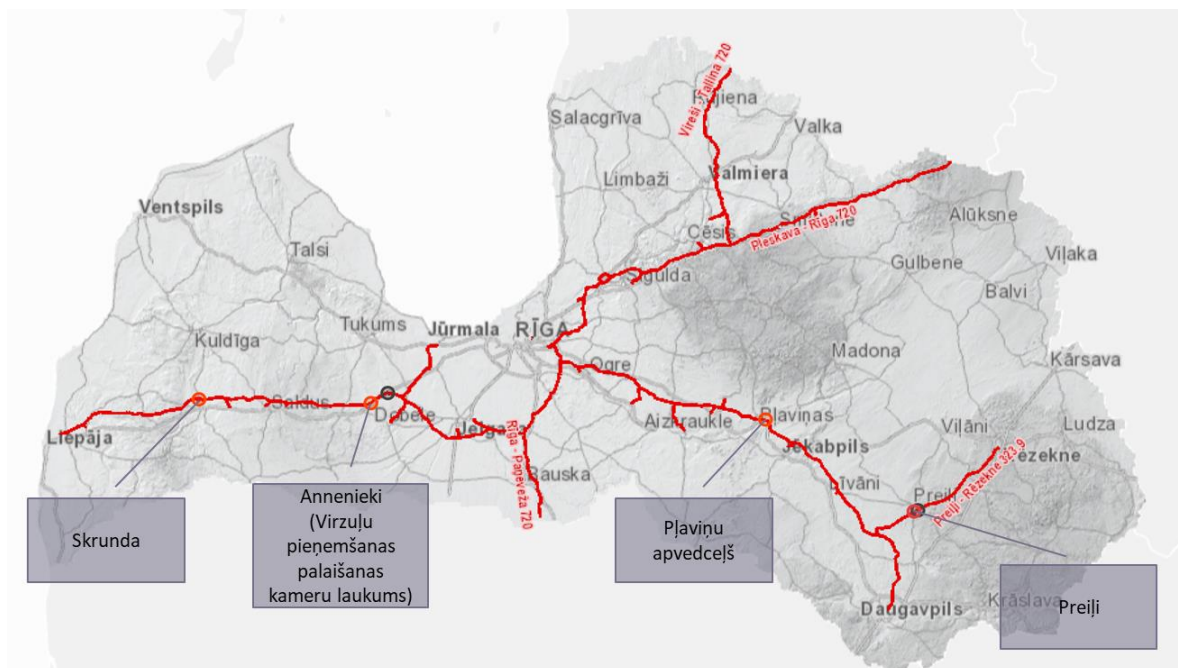
**BIOMETĀNA IEVADE GĀZES PĀRVADES
SISTĒMĀ, IZMANTOJOT SPECIĀLI IZBŪVĒTUS
BIOMETĀNA IEVADES PUNKTUS**



2023. gada 9. janvāris
Rīga

1. PUBLISKĀS APSPRIEŠANAS KOPSAVILKUMS

Lai veicinātu atjaunīgo gāzu attīstību Latvijā un sniegtu biometāna ražotājiem līdz šim nebijušu iespēju ievadīt saražoto biometānu gāzes pārvades sistēmā bez nepieciešama atsevišķa tiešā pieslēguma izbūves, AS "Conexus Baltic Grid" (turpmāk – Conexus) plāno potenciālu attīstības risinājumu biometāna ievadei gāzes pārvades sistēmā, izmantojot speciāli šim mērķim izbūvētus, sākotnēji – četrus - reģionālus biometāna ievades punktus (turpmāk – BIP), kuru potenciālā atrašanās vieta iezīmēta 1. attēlā.



1.attēls. Potenciālo BIP atrašanās vieta

Punkti tiks aprīkoti ar nepieciešamo tehnoloģisko aprīkojumu, lai nodrošinātu biometāna ievadi gāzes pārvades sistēmā, tai skaitā: gāzes uzskaites un ķīmiskā sastāva noteikšanas aparatūru, gāzes priekšsildīšanas aprīkojumu, automatizēto vadības sistēmu, noslēdzošo armatūru un cauruļvadiem, kā arī ar piegādātāju identificēšanas un datu pārraides sistēmu. Minētais iekārtu komplekss nodrošinās ievadīšanas punktu autonomu darbību.

Kopumā, saņemtajos viedokļos tika norādīts, ka Conexus iecere ir atbalstāma, īpaši izrādot interesi par Kurzemē un Zemgalē piedāvātajiem BIP, vienlaikus tika izteikta interese par reģionālu BIP attīstību Vidzemes reģionā. Tika saņemti komentāri par pārāk lielu BIP attālumu no biogāzes (nākotnē biometāna) ražošanas stacijām.

2. REZULTĀTI

Kopā tika saņemti 9 (deviņi) viedokļi, no kuriem 7 (septiņi) uzskatāmi par potenciālajiem biometāna ražotāju viedokļiem par Conexus konsultēto BIP attīstības ieceri, no kuriem vairums plāno uzsākt biometāna ražošanu 2024. gada vidū vai nogalē.

1.tab.

Biometāna ražotnes darbības uzsākšanas laiks

Skaitis	Ražotnes darbības uzsākšana
1	Jau ražo
1	2023. gada 3. ceturksnī
5	2024. gada vidū vai nogalē

Balstoties uz publiskajā apspriešanās saņemto informāciju un potenciālo biometāna ražotāju identificētajiem ražošanas apjomiem (skat. 2. tab.), aplēses liecina, ka 2024. gadā Latvijā saražotā biometāna daudzums varētu sasniegt ~ 458 GWh.

2.tab.

Potenciālais biometāna ražošanas apjoms

Potenciālo biometāna ražotāju sniegtā informācija		Aptuvenie aprēķini		
Ražotājs	Potenciālais ražošanas apjoms, ko norādīja katrs no ražotājiem	2023, MWh	2024 (max), MWh	2024 (max), GWh
1	400 Nm ³ /h; ~3,4 milj. Nm ³ /gadā*		34 000	34
2	900 m ³ /h*		76 000	76
3	280 Nm ³ /h; ~ 3,34 milj. Nm ³ /gadā; ~16,4 GWh ievadīts pārvades sistēmā**		16 400	16.4
4	550 m ³ /h; ~3,64 milj. Nm ³ /gadā; ~ 35 GWh ievadīts pārvades sistēmā**		35 000	35
5	Tagad 500 m ³ /h; 2023. g. – 2000 m ³ /h (sistēmai nepieslēgts biometāna ražotājs, kas ražo jau šobrīd)*	170 000	170 000	170
6	730 m ³ /h; 2023. g. 160 MWh/dienā ~56-58 000 MWh gadā; 2024. ražošanas apjoms gandrīz dubultosies (300 MWh/dienā)**	57 000	105 000	105
7	250 Nm ³ /h; 2,13 milj. m ³ /gadā*		21 250	21.25
	KOPĀ	227000	457650	458

*pieņēmums, ka ražošana notiek 8500 stundas gadā

** ražošanas apjoms, kā to norāda ražotājs

Dati balstoties uz ražotāju sniegto informāciju 2022.gada septembrī.

Publiskajā apspriešanās tika lūgts sniegt viedokli par pašu punktu izveides ieceri, par BIP atrašanās vietu un lai arī tika saņemtas vairākas pozitīvas atsauksmes un interese par Kurzemē un Zemgalē piedāvātajiem punktiem, vienlaikus tika norādīts, ka daži no biometāna ievades punktiem ir pārāk tālu, lai ražotāji tos vēlētos izmantot.

3.tab.

Viedoklis par BIP atrašanās vietu

Respondentu atrašanās vietas novērtējums potenciālajiem BIP
Apmierina punkts – Annenieki / Virzuļu pieņemšanas palaišanas kameru laukums.
Pēc iespējas ātrāk nepieciešama Skrundas punkta izveide.
Divi ražotāji lūdz apsvērt iespēju pievienot vairāk ieejas punktus Vidzemes reģionā; Sigulda-Cēsis.
Neapmierina punkts – Virzuļu pieņemšanas palaišanas kameru laukums, attālums pa ceļu līdz ievades punktam ir 63 kilometri, kas pārsniedz dokumentā minētos 50 km. Aicina izveidot punktus pēc iespējas tuvāk Dobelei.
Attālums pa ceļu līdz ievades punktam Preiļi ir 70 kilometri, kas pārsniedz dokumentā minētos 50 km. Ņemot vērā, ka Daugavpils ir Latvijas otra lielākā pilsēta un tā ir gazificēta, tad būtu jāvērtē iespēja reģionālu iespiešanas punktu izveidot Daugavpilī vai tiešās tās tuvumā, jo gāzei tur būtu pietiekams patēriņš.
Pieslēguma punkts (Preiļos) un Pieslēguma punkts (Pļaviņu apvedceļš) abi no šiem pieslēguma punktiem ir pārāk tālu no biogāzes stacijas.
Tuvākais no piedāvātajiem ir Pļaviņu apvedceļš, bet tas ir vairāk, kā 50 km no stacijas. Punkta izmantošana radītu nesamērīgas izmaksas, līdz ar to nav interesanta. Ņemot vērā citu staciju vajadzības un steidzamību, būtu vērts izskatīt citu vietu.

Respondentiem arī tika sniegta iespēja uzdot sevi interesējošos jautājumus, kuri kopā ar Conexus komentāriem apkopoti 4. tabulā.

4.tab.

Citi jautājumi un komentāri

Nr.	Citi jautājumi	Conexus komentārs
1.	Kāda būs pieļaujamā autotransporta pilna masa?	<p>Ar autotransportu un cita saistītā kārtība tiks izstrādāta ar laiku tālākā BIP projekta attīstības fāzē. Šobrīd nav paredzēts, ka Conexus jebkādā veidā iesaistīsies ar transportēšanu saistītu pakalpojumu sniegšanā. To nodrošinātu jebkurš brīvā tirgus pakalpojumu sniedzējs, kurš atbilstu ar biometāna piegādi saistītā kārtībā noteiktiem kritērijiem.</p> <p>Pieļaujamo autotransporta pilno masu noteiks atkarībā no pieļaujamās masas ar kuru var izmantot attiecīgos reģionālos ceļus.</p>
2.	Lūdz apsvērt iespēju pievienot papildu aprīkojumu sašķidrinātā bioCH ₄ (LBM) saņemšanai un regazifikācijai. Vairākas biogāzes stacijas apsver savas produkcijas sašķidrināšanu, nevis saspiešanu.	Šobrīd izstrādātās BIP koncepcijas ietvaros nav paredzēta sašķidrināta biometāna regazifikācija un ievade gāzes pārvades sistēmā.
3.	Lūdzu ņemt vērā, ka biometāna sastāvs parasti satur nedaudz lielāku skābekļa procentuālo daudzumu ($O_2 = 0,5-1 \text{ mol/mol}$) nekā pašreizējie noteikumu nosacījumi ļautu ievadīt tīklā ($O_2 < 0,02 \text{ mol/mol}$). O_2 pārpalikuma atdalīšana no biometāna ir tehniski iespējama, taču tas rada augstākas attīrīšanas izmaksas, kas var kavēt vēlmi ievadīt bioCH ₄ .	<p>Jautājums ir atrisināts ar Ministru kabineta 2022. gada 13. septembra noteikumiem Nr. 567 "Noteikumi par prasībām biometāna un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā". https://likumi.lv/ta/id/335532</p> <p>Noteikumos noteikta pieļaujamā skābekļa koncentrācija līdz pat 0,5</p>

		<p>mol%, par ko savstarpēji vienojušies Latvijas-Lietuvas gāzes pārvades sistēmas operatori, publicējot parametrus arī tīmekļvietnē https://www.conexus.lv/prasibas-gazes-kvalitatei.</p>
4.	<p>Lūdzu norādīt prioritāšu noteikšanas noteikumus, ja divi vai vairāki ražotāji vēlas vienlaikus izmantot vienu un to pašu ievades punktu.</p>	<p>BIP izmantošanas kārtība tiks izstrādāta tālākā BIP projekta attīstības fāzē.</p>
5.	<p>Ārkārtīgi nozīmīgi būtu laicīgi saņemt no Conexus signālu, ka reģionālo biometāna ievades punktu iecere īstenosies un uzņēmumam būs pieejama gāzes iespiešanas iespēja pārvades sistēmā 2024. gadā 50 km rādiusā, kas norādīts dokumentā.</p>	<p>Conexus aktīvi strādā, lai BIP projektu attīstītu, tostarp, risinot ar regulatīvās vides pilnveidošanu saistītos jautājumus. Šobrīd plānots, ka pirmais punkts varētu uzsākt darbību 2024. gadā.</p>
6.	<p>Aicinām akciju sabiedrību "Conexus Baltic Grid" uz sadarbību, kuras rezultātā mēs kopīgi varam panākt pieslēguma punkta nodošanu ekspluatācijā, citu starpā neizslēdzam pilotprojekta iespēju starp mūsu uzņēmumiem, kura ietvaros mēs piedāvājam kā pirmie Latvijā ievadīt biometānu Conexus gāzes tīklā, kas vienlaikus nodrošinātu iespēju testēt risinājuma efektivitāti un adaptēt tehnoloģiskos risinājumus arī citiem punktiem.</p>	<p>Conexus ir atvērts diskusijām, sarunām un sadarbībai ar visām ieinteresētajām pusēm. Vienlaikus, Conexus nodrošina vienlīdzīgu un nediskriminējošu pieeju visiem tirgus dalībniekiem un labprāt sadarbosies ar katru ražotāju, kas vēlas veidot tiešo pieslēgumu gāzes pārvades sistēmai.</p>

3. ESOŠĀ SITUĀCIJA UN NĀKAMIE SOĻI

No tehniskā viedokļa Conexus plāno īstenot šo projektu trīs etapos: 1) būvniecības projekta minimālā sastāva izstrāde (turpmāk - BMS); 2) projektēšanas darbi; 3) aprīkojuma iegāde un būvniecības darbi.

BMS tika pabeigts līdz 2023. gada sākumam, kura ietvaros identificēti četri BIP, vienlaikus ņemot vērā publiskās apspriešanas laikā saņemtos viedokļus, tika identificēta jauna atrašanās vieta punktam Džūkstes pagastā, kuru plānots attīstīt, ņemot vērā potenciāli lielāko biometāna ražotāju skaitu optimālā attālumā.

BIP attīstības ietvaros 2022. gada 16. novembrī Conexus pēc Džūkstes pagasta pašvaldības lūguma organizēja BIP projekta pirmās kārtas – Džūkstes biometāna ievades punkta sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, kurā piedalījās Džūkstes pagasta un Tukuma novada pašvaldību pārstāvji, kā arī vietējie iedzīvotāji. Sanāksmes gaitā Conexus pārstāvji iepazīstināja klātesošos ar Džūkstes BIP projekta ieceri, un sniedza informāciju par tehnisko risinājumu un potenciālo ietekmi uz vidi, vienlaikus atbildot uz uzdotajiem jautājumiem. Sanāksme noritēja pozitīvā, konstruktīvā gaisotnē. Iebildumi pret Džūkstes BIP Projekta īstenošanu netika saņemti.

Vienlaikus Conexus ir ticis arī ar Ekonomikas ministrijas un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvjiem, gan prezentējot saņemtos rezultātus, gan arī rakstveidā informējis par sabiedriskajā apspriedē saņemto interesi, lai virzītos uz priekšu ar BIP projekta attīstību.

Šobrīd Conexus strādā pie pirmā BIP projekta īstenošanas Džūkstes pagastā un par projekta virzību informēs ieinteresētās puses arī turpmāk.